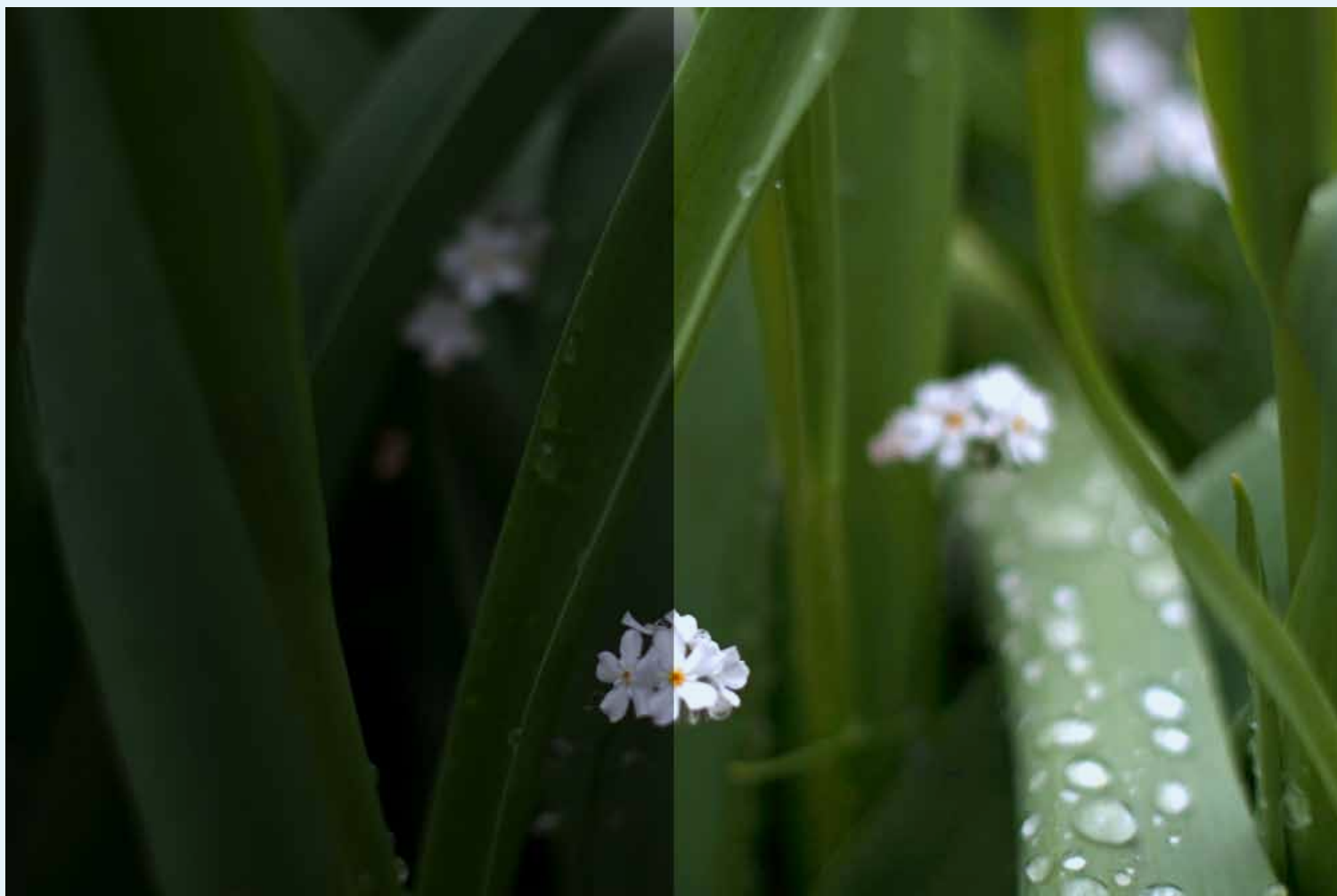

Bildbehandling

6 proffsiga verktyg i Photoshop Elements

För dig som vill bildbehandla dina fotografier finns mycket att hämta i Photoshop Elements. Lyft fram detaljer ur skuggor eller gör din bild spännande för ögat med extra kontrast. Här är sex riktigt bra verktyg att behärska.

text och foto _____ **Sanna Lund**

SANNA LUND

Sanna är lärare på Moderskeppet.se, Sveriges största webbplats om Photoshop och bildbehandling.

PHOTOSHOP ELEMENTS ÄR känt för att vara lillebror till stora Photoshop cs. Även om det sannerligen ska sägas att det är ett riktigt litet dynamitpaket till lillebror. Programmet stoltserar framför allt med bildorganisatören Sorteraren som inte alls finns hos storebrorsan. Men det finns också en hel del krut under huven för dig som tycker om att bildbehandla dina fotografier. Riktigt bra verktyg med olika möjligheter att korrigera dina bilder, men också för att skruva till dem lite extra när andan faller på.

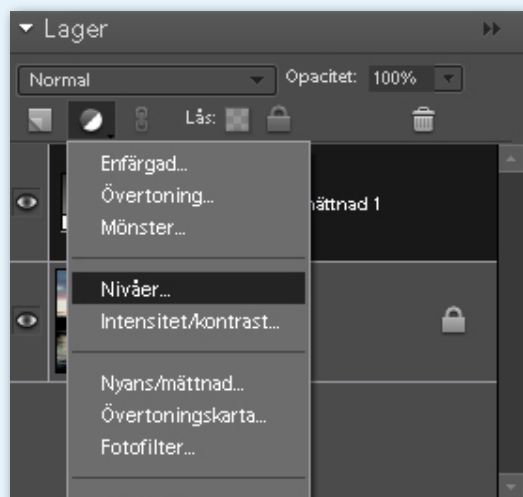
Låt oss kika närmare på sex mångsidiga och användbara verktyg som du kan jobba med för att lyfta dina bilder till nya höjder. _____ >

FANTASTISKA JUSTERINGSLAGER

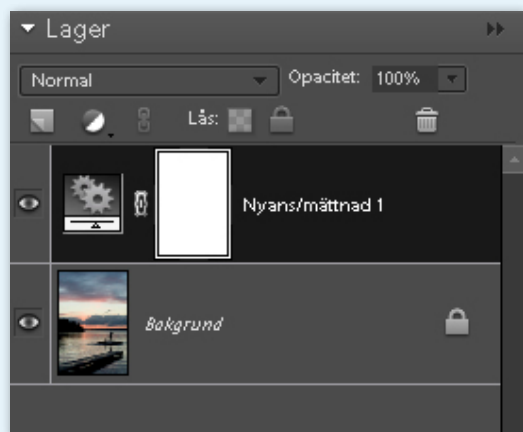
Justeringslager förenklar din bildbehandling något otroligt och är nästan ett måste om du ska arbeta mycket med bildbehandling. Ett justeringslager är ungefär vad det låter som: En justering som ligger i ett eget lager.

Det fina med att lägga din justering i ett eget lager är att du inte jobbar destruktivt med din bild. Det är också enkelt att gå tillbaka och göra ändringar i din justering eller ta bort den om det inte blev som du tänkt. Vare sig du ska jobba med ljuset eller skruva till färgerna så kommer justeringslager väl till pass. Sparar du din bild i Photoshops eget format – PSD – lagras dessutom dina justeringslager i bildfilen. När du öppnar upp ditt fotografi nästa gång kan du fortsätta att jobba med dina justeringar precis som innan.

Du kommer enklast åt alla justeringslager i Elements via den svartvita cirkel-symbolen i lagerpanelen. Du hittar dem också i menyn under **Lager > Nytt justeringslager** (Layer > New Adjustment Layer). Välj det verktyg du vill jobba med, gör dina inställningar i dialogrutan som dyker upp och klicka därefter ok.

Nu ligger din justering i lagerpanelen. Dubbelklickar du på dess tumnagel får du upp verktyget igen och kan göra ändringar i dina inställningar. Du kan också dra ner effekten med hjälp av opacitetsreglaget samt experimentera med olika blandningslägen.

Med justeringslager kommer lagermasker

Det finns ytterligare en riktigt fin bonus om du jobbar med justeringslager. Nämligen lagermasker. En lagermask läggs automatiskt till ditt justeringslager och gör det möjligt för dig att maska var i bilden din justering ska gälla.

En lagermask blir automatiskt vit. Vitt betyder att din justering är synlig. Har du din lagermask markerad och målar med svart färg i din bild så gömmer du din justering. Målar du med en grå ton göms justeringen bara delvis där du målar.

Ett vanligt sätt att jobba på är att först göra din justering. Därefter inverterar du lagermasken genom att klicka **Ctrl + I** (Mac: **Cmd + I**) på tangentbordet. Nu kan du i stället måla fram justeringen direkt i bilden med en vit pensel. Ett perfekt sätt att till exempel måla fram ljus på.

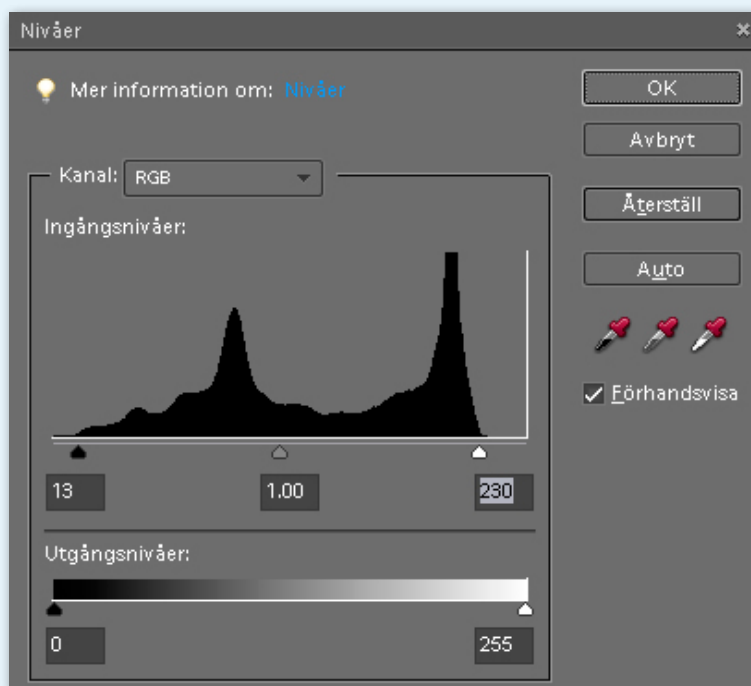
BÄTTRE LJUS OCH KONTRAST MED NIVÅER

Verktyget **Nivåer** (Levels) har hängt med sedan den allra första versionen av Photoshop. Så det är ingen överdrift att kalla det ett väl beprövat verktyg under de 20 år som gått sedan första dagen. Nivåer är ett verktyg som är enormt bra att kunna när du ska jobba med ljus och kontrast i dina bilder.

Verktyget är uppbyggt kring histogrammet som hör till din bild. Histogrammet är det stapeldiagram som visar hur ljuset är fördelat i din bild. Från de allra mörkaste delarna till de ljusaste partierna. Ju högre stapel desto mer av just det ljusomfånget finns i din bild.

Lyft dina bilder med kontrast

En del bilder kan kännas matta och kontrastlösa. De saknar den där krispiga svärtan och bländande ljusheten för att bli levande. Med andra ord är de mörkaste delarna i ditt fotografi inte helt svarta och de ljusaste delarna inte riktigt vita. Med hjälp av Nivåer är det enkelt att jobba fram en mer kontrastrik bild

Skapa ett nytt justeringslager för **Nivåer** (Levels). Dra in det vänstra reglaget åt höger till den plats där histogrammets bas tar sin början. Se hur skuggpartierna blir mörkare. Gör samma sak med det högra reglaget för att ljusa upp högdagrarna. Undvik att dra reglagen för långt in. Då döljer du nämligen detaljer i skuggor och fräter ut ljusa partier helt.

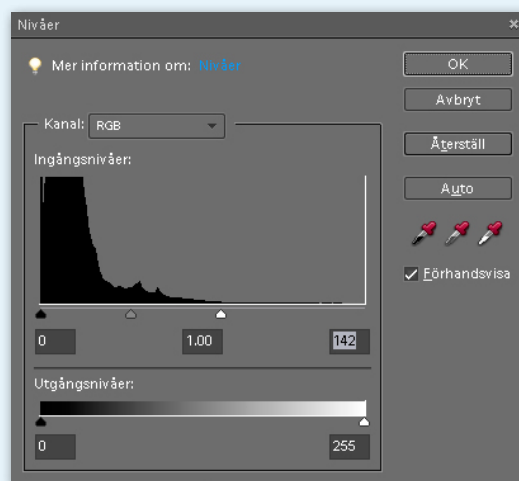
Slutligen kan du justera mittenreglaget åt höger eller vänster om du vill mörka ner eller ljusa upp hela bilden.

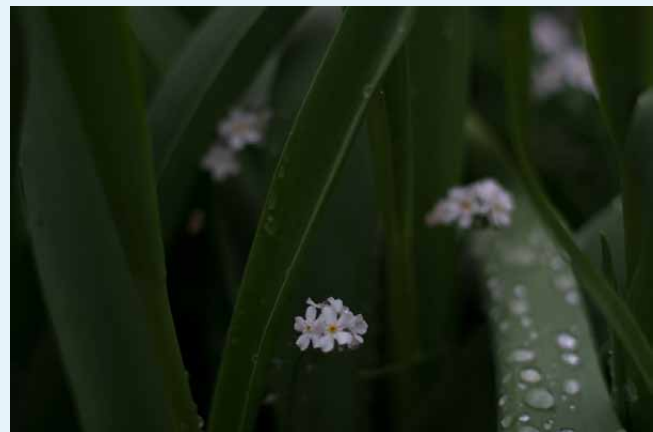
Med **Nivåer** är det lätt att fixa till bättre ljus och kontrast i bilderna.

Korrigera bilder som är för mörka

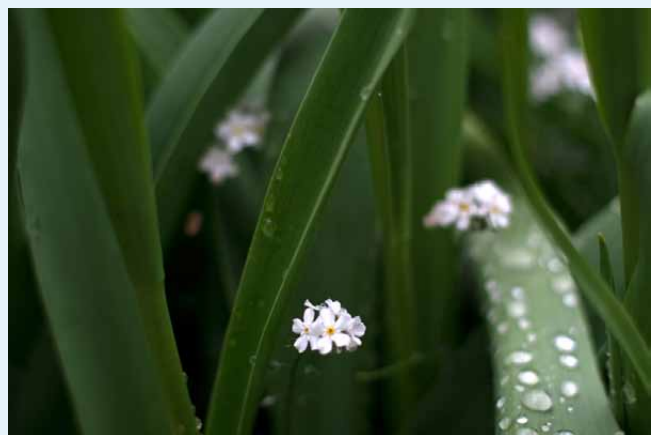
Det har hänt både en och två gånger att jag har kommit hem med alldeles på tok för mörka bilder. De allra mörkaste delarna i bilden är precis så mörka som jag vill ha dem, men högdagrarna är nästan obefintliga. Då kan **Nivåer** än en gång hjälpa till.

Öppna verktyget och dra det högra reglaget till histogrammets början för att locka fram de ljusa partierna i bilden.

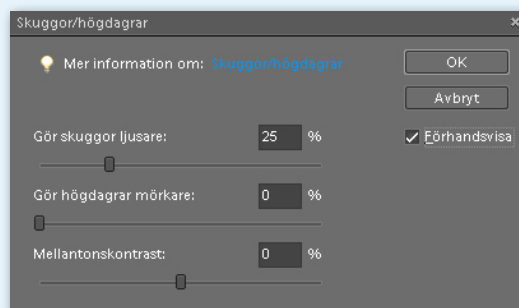
Bilder som är för mörka kan korrigeras...

...via **Nivåer**.

Lyft fram detaljer ur skugga med **Skuggor/högdagar**.

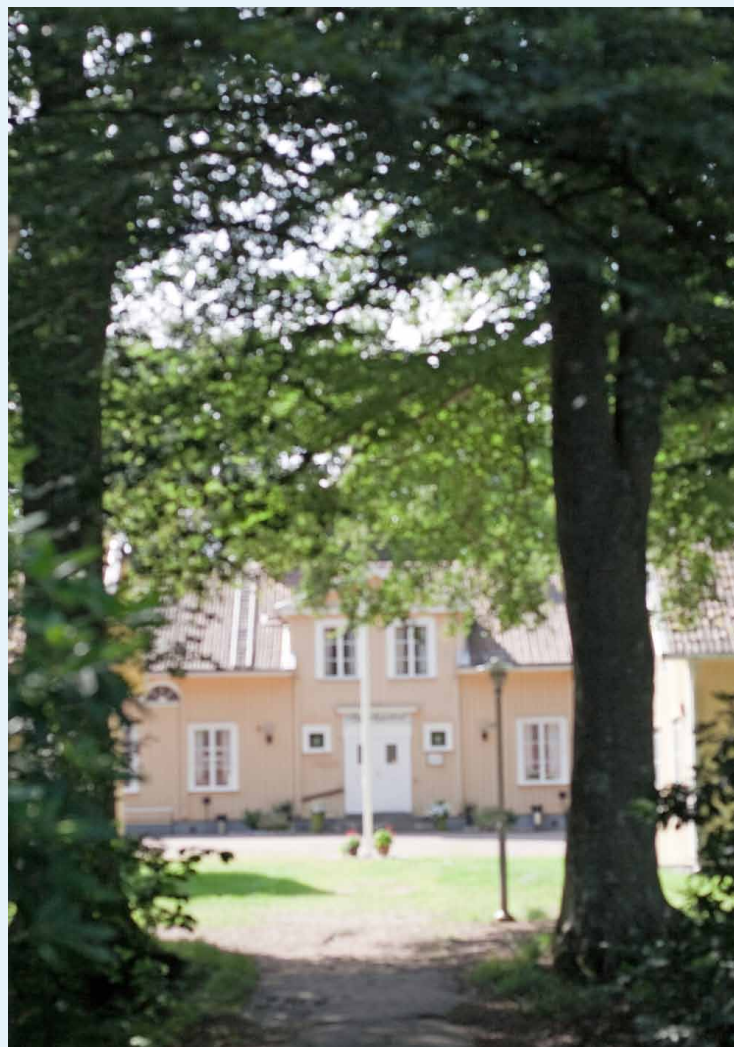
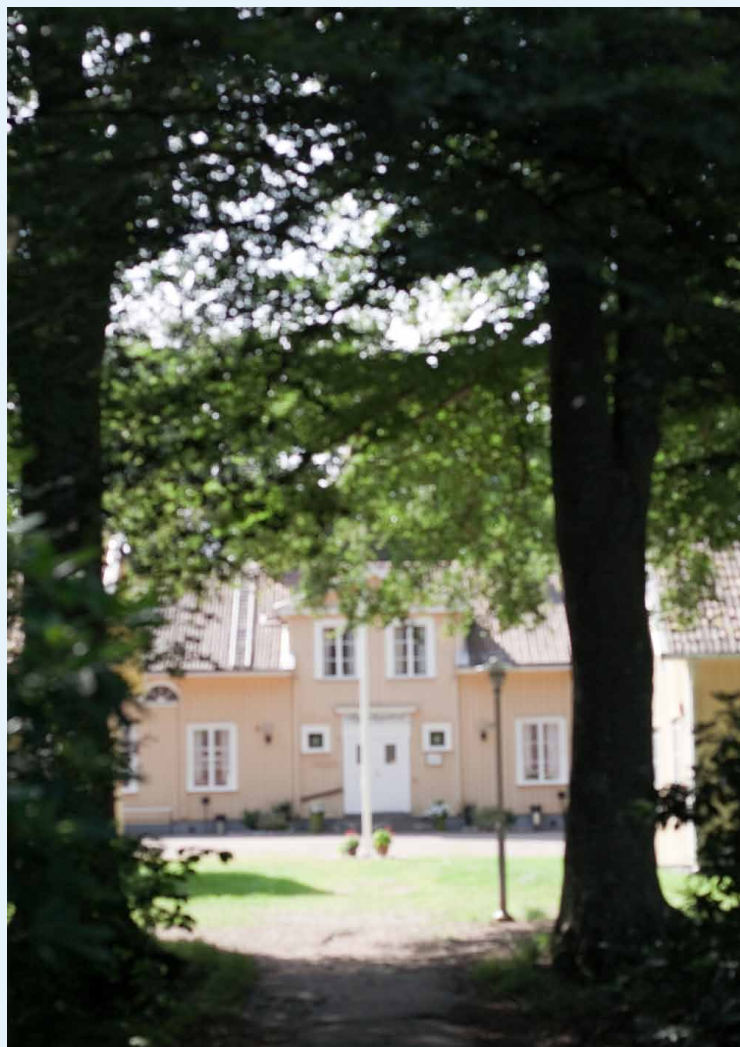
Medan verktyget **Nivåer** kan råda bot på underexponerade bilder är **Skuggor/högdagar** (Shadows/Highlights) mer behandligt när endast vissa partier i bilden är för mörka. Det behöver alltså inte betyda att bilden i sig saknar ljusa områden, men att detaljer göms i skuggade delar i ditt foto. Ett vanligt exempel är fotografier som du har tagit i motljus.

Du öppnar verktyget genom **Förbättra > Justera ljussättning > Skuggor/högdagar** (Enhance > Adjust Lighting > Shadows/Highlights). Direkt ser du skillnad i din bild då verktyget automatiskt blåser på med 25% i reglaget **Gör skuggor ljusare** (Lighten Shadows). Det som händer är att skuggiga delar ljusas upp medan partier som redan är ljusa behålls som de är.

Därefter kan du nu finjustera reglaget efter behov. Se till att vara varsam med hur mycket du drar. För mycket pådrag kan ge bilden ett orealistiskt intryck då skuggorna försvinner helt.

Nivå-verktyget passar utmärkt för att råda bot på underexponerade bilder. För att lyfta fram vissa partier i en bild, är verktyget **Skuggor/Högdagar** mer behändigt.

LABORERA MED FÄRGER

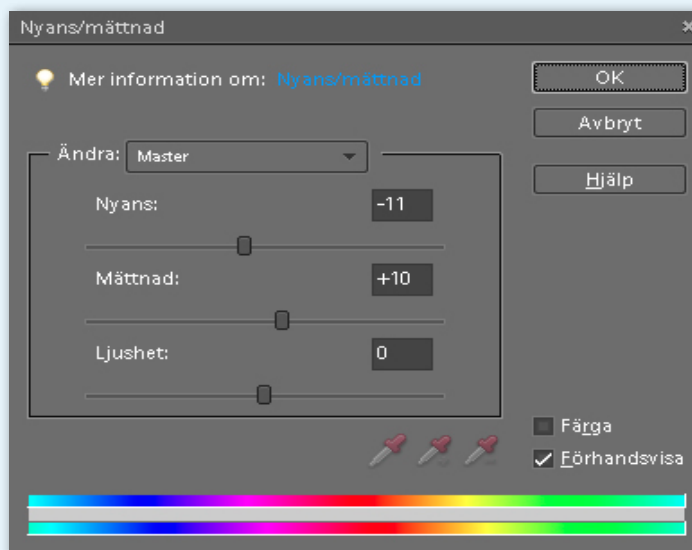
Verktyget **Nyans/mättnad** (Hue/Saturation) har många användningsområden och är därmed ett av de mest kraftfulla verktygen i Photoshop Elements.

Skapa ett nytt justeringslager för **Nyans/mättnad** (Hue/Saturation). Här hittar du reglagen **Nyans** (Hue), **Mättnad** (Saturation) och **Ljushet** (Lightness).

Genom att dra i reglaget Nyans kan du vrida färgerna ur led längs med färghjulet. Oftast jobbar du med små subtila justeringar här för att få fram en liten färgförändring.

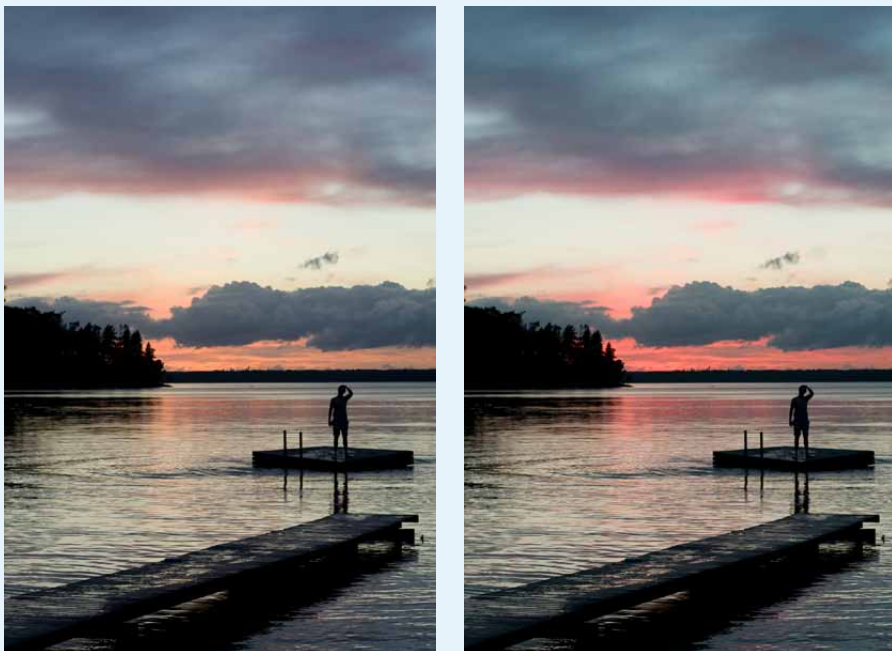
Mättnad reglerar hur mättade färgerna i din bild är. Drar du reglaget åt vänster får du mer urtvättade färger. Drar du reglaget helt i botten blir bilden svartvitt. Drar du däremot reglaget åt höger blir färgerna kraftigare. För mycket pådrag ger gräsliga resultat, så justera med måtta för att få en lite färggladare bild.

Ljushetsreglaget används nästintill aldrig vilket gör att du egentligen bara har två enkla reglage att hålla reda på. I grundläget jobbar du med alla färger i din bild. I rullmenyn för **Ändra** (Edit) kan du dock välja att jobba med särskilda färgtoner i bilden. Perfekt för att göra tänder vitare eller minska ilska röda hudtoner.

Min bild, tagen en ljummen sommarkväll vid en sjö, saknade de starka, varma tonerna i himlen som jag upplevde där och då. Därmed kunde jag skapa ett nytt justeringslager för **Nyans/Mättnad** och putta Nyans-reglaget något åt vänster samt öka Mättnaden ett uns. En liten förändring för att ge bilden ett extra lyft.

>

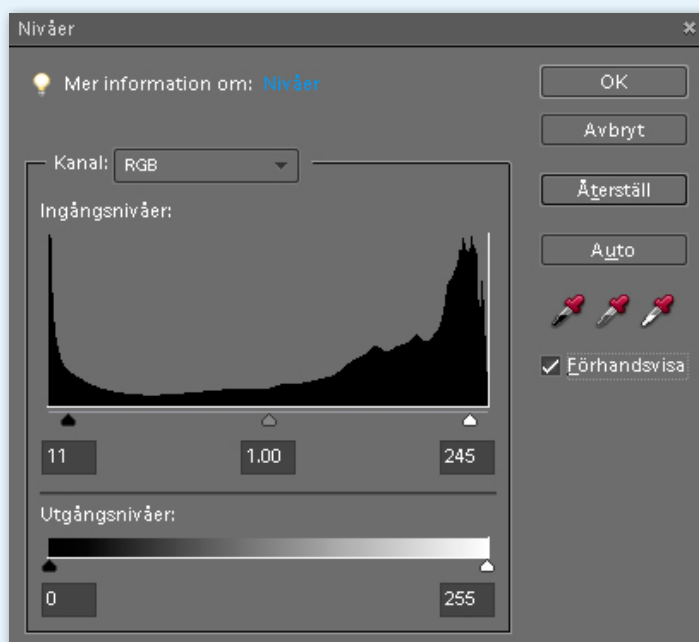

Med verktyget **Nyans/Mättnad** kan du laborera med bildens färger för att få till den effekt du vill ha.

LEKFULLA LOMO-BILDER

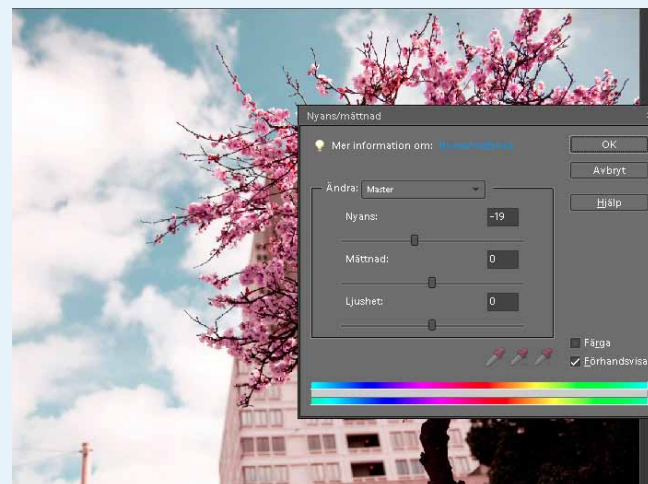
Att i Photoshop efterlikna den effekt som du får i bilder tagna med Lomo-kameror är enkelt. Och framför allt är det ett superroligt sätt att skruva till dina bilder. En lomobild har karakteristiskt vridna färger, hög kontrast och ofta kraftiga vinjetteringar. Ett tips är att använda bilder med mycket himmel, då himlar blir otroligt häftiga när du applicerar effekten.

Börja med att skapa ett nytt justeringslager för **Nivåer** (Levels). Här ska du nu öka kontrasten i bilden genom att dra ytterreglagen in i bilden. Här gör det ingenting om högdagrarna fräter ut lite eller att detaljer göms i skuggor. Det är nämligen lite av charmen med en lomobild.

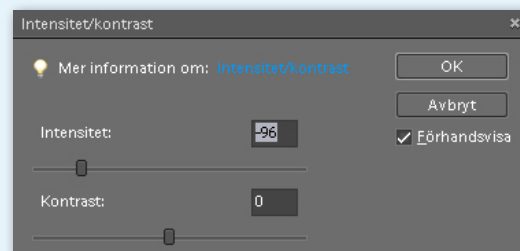

Skapa nu ett nytt justeringslager för **Nyans/mättnad** (Hue/Saturation). Här ska du experimentera med att dra reglaget för **Nyans** (Hue) antingen lite åt höger eller åt vänster. Detta för att få fram sköna färger i din bild. När du är nöjd klickar du ok.

Du kan alltid gå tillbaka och ändra om det behövs. Dubbelklicka bara på justeringslagrets tumnagel.

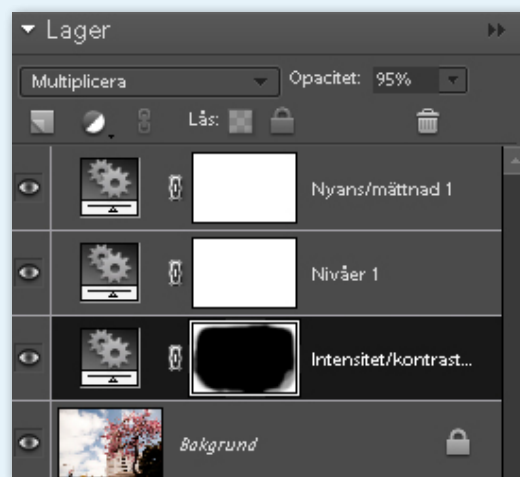

Nu är det slutligen dags att jobba fram en vinjettering som pricken över i. Skapa ett nytt justeringslager för **Intensitet/kontrast** (Brightness/Contrast). Dra ner reglaget rätt rejält för **Intensitet** (Brightness).

Klicka därefter **Ctrl + I** (Mac: **Cmd + I**) på tangentbordet för att invertera din lagermask och därmed gömma din justering helt. Välj nu en lagom stor och ganska mjuk pensel. Se till att förgrundsfärgen är vit.

Måla därefter fram din mörka vinjettering längs med kanterna direkt i din bild. Blir det fel kan du trycka **X** på tangentbordet för att få svart som förgrundsfärg och måla bort justeringen.

Känner du att din justering inte är så mörk som du vill ha den så kan du sätta blandningsläget på ditt justeringslager till **Multiplificera** (Multiply). Justera därefter opaciteten om det behövs.

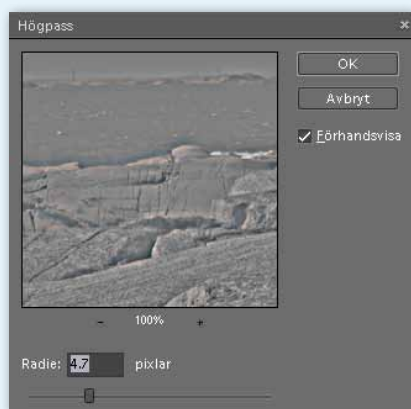
ETT ANVÄNDBART FILTER

Filter finns det en uppsjö av, men det är bara en handfull som är riktigt användbara när det väl kommer till kritan. Högpasfilteret är ett av dem, även om det vid första anblicken kan verka lite mystiskt och främmande. Adderar du ett och annat blandningsläge i smeten får du garanterat en fin kaka i slutändan.

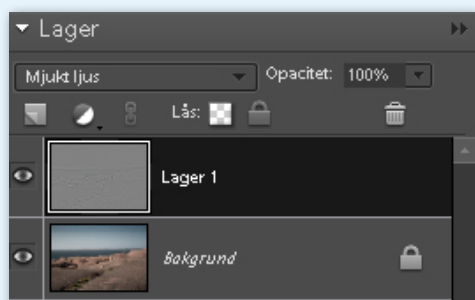
Lokal kontrasthöjning

En lokal kontrasthöjning är perfekt för att lyfta fram detaljer och ge bilden mer skärpa. En snygg effekt som framför allt skänker dina bilder hög detaljrikedom.

Starta med att göra en lagerkopia på din bild genom snabbkommando **Ctrl + J** (Mac: **Cmd + J**) på tangentbordet. Med din lagerkopia vald går du sedan till **Filter > Annat > Högpas** (Filter > Other > High Pass).

Här ska du nu justera radien. Värdet varierar lite beroende på upplösningen på just ditt fotografi, men ska som regel vara ganska högt. Bilden i ditt förhandsgranskningsfönster ska få markanta haloeffekter runt konturerna likt mitt exempel. Testa dig fram till du hittar ett passande värde. Klicka därefter ok.

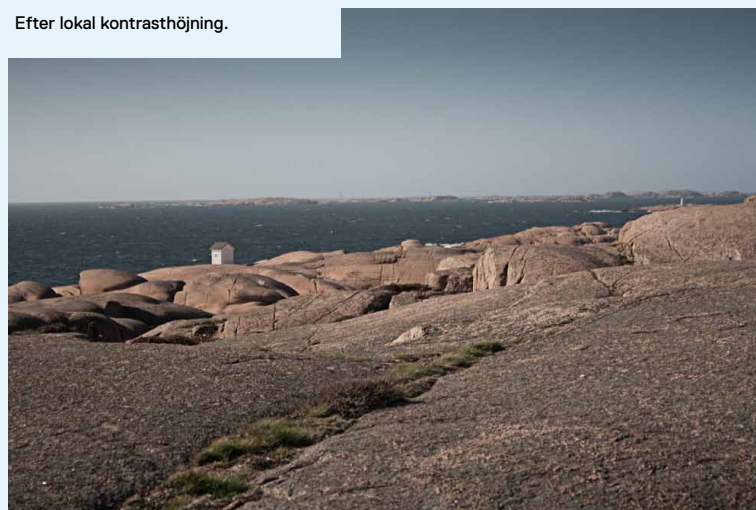

Nu är det dags att sätta blandningsläget till **Mjukt ljus** (*Soft Light*) för att smälta samman bilderna och få fram detaljrikedomen. Blir effekten för markant kan du dra ner opaciteten tills du är nöjd. >

Före lokal kontrasthöjning.

Efter lokal kontrasthöjning.

Före.

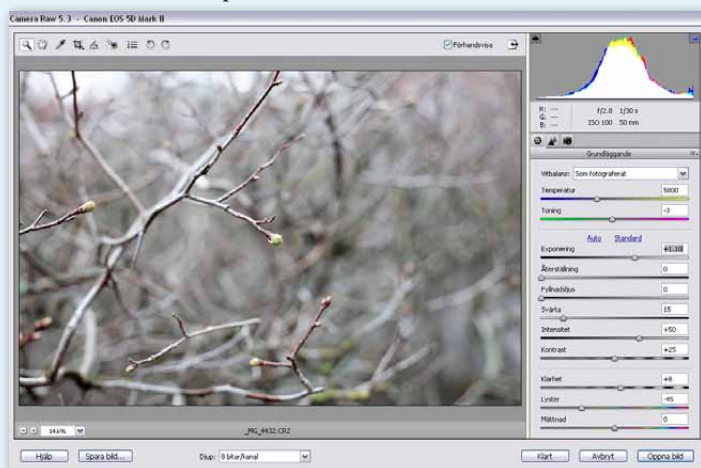
Efter.

DRÖMMADE KÄNSLA

Högpassfiltret är också ett filter som kan användas för att få fram motsatt effekt i dina bilder – en mer drömlig och mjuk känsla.

Gör exakt samma steg som du gjorde i exemplet ovan för att få fram en mer kontrastrik bild. Se där-efter till att ha din lagerkopia vald och tryck **Ctrl + I** (Mac: **Cmd + I**) på tangentbordet. Vips så inverteras effekten och ger dig i stället en softad bild. Blir det för extremt kan du som vanligt justera med opacitetsreglaget tills du är nöjd.

Ett tips är att enbart måla fram effekten på vissa delar i din bild. Perfekt för att mjuka upp huden i ett portätt.

ARBETA SMIDIGT MED CAMERA RAW

Det går inte att komma ifrån hur enkelt och smidigt det är att jobba i Camera Raw – det extra lilla program som följer med Photoshop Elements för att behandla råbilder. Här finns bra och lätthanterliga basreglage samlade på ett och samma ställe. Du slipper också att jobba med olika lager vilket kan vara väldigt skönt.

Öppnar du en råfil i Redigeraren startar Camera Raw automatiskt. Men det är till och med så bra att du kan öppna en helt vanlig JPG-bild också. Välj **Arkiv > Öppna som** (File > Open as) (Mac: **Arkiv > Öppna**) och leta fram bilden du vill redigera. Markera den och välj därefter Camera Raw i rullmenyn för Format. När du nu öppnar bilden dyker den upp i Camera Raw. Notera att det inte går att öppna en JPG-bild i Camera Raw från Sorteraren.

Inne i Camera Raw presenteras din bild stort och fint i ett förhandsgranskningsfönster. I verktygsmenyn som ligger överst i fönstret finner du kontroller för att beskära, rätta upp och rotera din

bild. Du har också ett verktyg för att ta bort röda ögon om du fotograferat med blix. Du hittar utöver allt detta det välkända zoomverktyget samt handen för att flytta runt i din bild.

I högerkolumnen finner du de övriga verktygen i Camera Raw, uppdelade i tre olika flikar. **Grundläggande** (Basic), **Detailj** (Detail) och **Kamerakalibrering** (Camera Calibration). Det är främst fliken som heter Grundläggande som du behöver jobba med.

I denna flik hittar du fantastiska reglage för att justera vitbalansen, arbeta med exponeringen samt blåsa på med kontrast. Om du framför allt jobbar med råbilder kan du hämta tillbaka detaljer som ligger i överexponerade områden med hjälp av **Återställning** (Recovery). Du kan också lyfta fram detaljer ur skuggor med hjälp av **Fyllnadsljus** (Recovery).

Reglaget **Mättnad** (Saturation) känner du säkerligen igen från verktyget Hue/Saturation inne i Redigeraren. Men här finns också ett systerreglage vid namn **Lyster** (Vibrance). Lyster är lite smartare och höjer färgmättnaden mer i färgområden som har låg färgmättnad från början. Men inte nog med det. Lyster är också så smart att den inte höjer färgmättnaden i hudtoner, även om de faktiskt ofta är de minst mättade färgtonerna. Tack vare detta verktyg kan du få fram härligt urtvättade färger i din bild eller göra ett portätt mer färgglatt utan att ge personen en onormal hudton.

När du är nöjd med dina justeringar klickar du **Klart** (Done) för att spara dina inställningar. Vill du fortsätta jobba med bilden i Elements väljer du i stället **Öppna bild** (Open Image).

Kan Camera Raw inte läsa dina råfiler?

Det finns en liten klurighet med Camera Raw. Programmet kan nämligen inte tolka dina råfiler om din kamera råkar vara nyare än din nuvarande version av Camera Raw. Därför bör du alltid se till att uppdatera ditt Camera Raw med nyaste versionen som bär med sig nya kameraprofiler.

Camera Raw i Photoshop Elements kan inte uppdatera sig själv utan behöver din hjälp. Du måste manuellt ladda ner den senaste versionen från Adobes hemsida.

Se en video på www.moderskeppet.se om hur du går till väga.

Har du en äldre version av Elements kan det däremot bli ännu klurigare. För när en ny version av Elements kommer uppdateras inte längre äldre versioner. Därmed får ditt Camera Raw inga nya kameraprofiler.

Vill du inte uppgradera ditt Elements till den senaste versionen finns det ett sätt att komma runt problemet. Du kan konvertera dina gamla råfiler till ett format som heter DNG – också det ett råformat.

Adobes egen konverterare heter DNG Converter. Ladda hem den här: <http://bit.ly/bpi4IN>